Hoofdstuk 4
Stadsbos van de Toekomst: 15 ambities verdeeld over vier thema's

Commented [5.1,2,e]:

In het Plan van aanpak zijn vier hoofdthema's geïdentificeerd voor het Stadsbos van de Toekomst: Beschermen, Bereikbaarheid, Benutten& Ontwikkelen en Positioneren & Verbinden. Deze thema's zijn in de eerste helft van 2019 nader verkend in een uitgebreid participatietraject. Het resultaat is 15 concrete ambities (verspreid over de hoofdthema's) die met elkaar de uitvoeringsagenda van het Stadsbos van de Toekomst laden. De ambities zijn uitgewerkt in maatregelen voor de korte, de middellange en lange termijn. De ambities en maatregelen zijn gerangschikt in een uitvoeringsagenda (bijage1)
Een eerste aanzet hiervoor volgt hieronder.
Met de oogst van verdiepingssessies in /juni rond diverse onderwerpen, een expertsessie op 13 juni en een online participatie traject van half juni tot eind juli , worden de ambities verder aangescherpt en aangevuld.

Hoofdthema Beschermen
Het landschap met zijn beplanting, water en doordacht ontwerp vormt de basis van het Amsterdamse Bos. Het landschap vormt het groene decor voor alle activiteiten in het Bos en is de drager van biodiversiteit. Hoe die basis van het Bos kan worden behouden en versterkt is uitgewerkt in vier acties.

Ambitie 1, Basis op orde
Het Bos meet 1000 ha. Maar het is geen grote bomenzee. Integendeel, het is zorgvuldig ontworpen, aangelegd en ingericht. In de 85 jaar dat het Bos bestaat is het aangepast en is de beheerwijze veranderd. De afgelopen jaren zijn onderhoudsbudgetten teruggelopen en wordt de organisatie uitgedaagd om meer planmatig te werken volgens de 'assetmethodiek'. Verschillende boomziekten hebben de kop opgestoken zoals essentaksterfte, Japanse duizendknoop en al eerder de iepziekte.
Het Bos hanteert zonering; natuurzone, rustzone en activiteitenzone met beschermde natuur, natuurbos, parkbos en (kruidig) grasland. Die vergen allemaal een ander beheerbeleid.

Het nieuwe cluster Stadsbeheer krijgt steeds meer gestalte. Vanuit deze cluster wordt stedelijk gestuurd op een schoon, heel en veilig Amsterdam. Dit gebeurt vanuit de directies Stadswerken, Afval en Grondstoffen en Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte (THOR).

Het Bos onderschrijft vanzelfsprekend de doelstelling dat de openbare ruimte schoon, heel en veilig moet zijn, inclusief de waterpartijen in het Bos.
Dat betekent: we willen geen bomenziektes in het Bos en geen veiligheidsrisico's zoals (tak)breuk. De (speel)weiden dienen droog te zijn en goed gedraineerd. Bruggen, andere kunstwerken en wegen en paden zijn veilig en onderhouden. Banken, speeltoestellen en informatieborden e.d. zijn heel en onderhouden. Zwerfvuil wordt snel verwijderd en vuilnisbakken geleegd.

Er wordt gehandhaafd op de regels die gelden in het Bos. Dit gebeurt onder regie van de boswachters. In de toekomst wordt aansluiting en samenwerking gezocht met de directie THOR om de handhaving onder regie van de boswachters te versterken.

Er ligt een grote opgave voor het Bos op het thema 'Basis op Orde'. Voor het Bos betekent dit een achterstand van structureel 1,4 mln. op jaarbasis en incidenteel 6 mln.

Maatregelen:

1. Verdiep de samenwerking binnen de gemeentelijke organisatie en sluit aan op assetmanagement in de stad (groen, infra en beheer). Data gestuurd werken maakt hiervan deel uit.
2. Stel een integrale beheervisie op. De beheervisie bouwt voort op de huidige zonering maar wordt fijnmaziger en brengt deelvisies samen. Het dient ook als instrument om toekomstige activiteiten en initiatieven in het Bos te toetsen aan beheeropgaves.
3. Werk aan een intensieve en productieve relatie met de nieuwe directie THOR. De handhaving in het Bos vereist versterking. Zeker gezin de toenemende en nieuwe opgaven zoals dumping van afval, overlast honden, wildkamperen enz.
4. Herijk het DS plan (titel) uit 2016 (?) via de assetmethodiek ???
5. Het Bos ligt niet geïsoleerd; Onder regie (van het Bos) wordt een relatie gelegd tussen regelgeving, programmering, meerjarig onderhoud en dagelijks beheer
6. Zet in op en breid uit naar – vruchtbare – samenwerkingscoalities met diverse belanghebbenden en partijen in het Bos

Ambitie 2, Oorspronkelijk ontwerp versterken en verrijken, ecologische kansen benutten (biodiversiteit)

Het ontwerp van het Bos stamt uit de jaren dertig van de vorige eeuw. (zie hoofdstuk 3.1. Ontstaansgeschiedenis). Belangrijk is de verschuiving in de jaren 90 naar een meer natuurlijk en ecologisch beheersysteem, passend bij die tijd. Dit leverde onder meer natuurbos en parkbos op, waarbij in natuurbos geprobeerd wordt om te komen tot de min of meer natuurlijke staat van een bos, overigens niet zonder inspanningen vanuit onderhoud en beheer. In de provinciale regelgeving zijn een aantal van deze waarden vastgelegd (in de zogeheten kernkwaliteiten en waarderingskaders). Soms staat dit op gespannen voet met gebruik en historie.
In de afgelopen jaren zijn er een aantal cultuurhistorische aspecten verdwenen of onder druk komen te staan, bijvoorbeeld zichtlijnen, scherpe afscheidingen tussen open en dicht (bosrand – grasland), laanbeplanting maar ook soortenrijkdom / biodiversiteit die in het oorspronkelijke ontwerp uitdrukkelijk werden nagestreefd (arboreta e.d).
In de afgelopen jaren zien we ook een verrijking van de biodiversiteit opgetreden als gevolg van de aanleg van ecologische verbindingszonen e.d.

In de toekomst wil het Bos de balans tussen cultuurhistorie, gebruik en nieuwe (beheer)-inzichten in samenhang en evenwicht ontwikkelen.
Daarin hebben verschillende partijen een stem, zoals gemeente Amstelveen, de provincie en de waterschappen.

Zo is in het bestemmingsplan 2018 is een aanlegvergunningsstelsel opgenomen, bedoeld om het oorspronkelijk inrichtingsplan planologisch te beschermen. .

Maatregelen:

1. Bundel krachten met de partijen die hierover (een deel van de) zeggenschap/financiering hebben: directies Amsterdam, Amstelveen, Rijnland, Provincie. Betrek hierbij ook de ondernemers, gebruikers en omwonenden. Doe dit op een transparante en georganiseerde manier (zie actie...)
2. Stel een uitgebreide natuurwaardenkaart op (zie nieuwe zoneringskaart, hoofdstuk 5)
3. Stimuleer en waardeer de prestaties die bijdragen aan herstel, behoud en uitbreiding van biodiversiteit. Het Bos maakt deze prestaties eenduidig meetbaar.
4. Monitoring is hierbij onontbeerlijk
5. Herstel de zichtlijnen

Ambitie 3, natuurwaarden en vrijetijdsbesteding in balans

De natuur – en recreatiefunctie van het Bos gaan hand in hand met elkaar, al 85 jaar. De publieke functie en openbaarheid van het Bos is een belangrijke waarde in een verdichtende stad. De druk op en de drukte in het Bos zal de komende jaren toenemen. Dit maakt het noodzakelijk om het gebruik van het Bos te sturen in de gewenste richting die past bij het Bos en de natuurwaarden van het Bos beschermt. Uit een recent 'cultuurhistorische verkenning Amsterdamse Bos' blijkt dat juist de afwisseling in gebruiks- en belevingswaarden in het oorspronkelijk ontwerp al heel goed geborgd zijn

Maatregelen:

1. Werk samen! Op de eerste plaats met Amsterdamse directies, Amstelveen, Rijnland en Provincie: thema's: NNN- normen versus ruimte voor vrijetijdsbesteding, Meer vrije tijd = meer Natuur (uitbreiding van Bos - in de toekomst- met Oeverlanden, Schinkelbos, Haarlemmermeer)
2. Stel duidelijk regels op voor activiteiten (honden, paarden, bootcamps enz.) . Doe dit samen met ondernemers, gebruikers en omwonenden.
3. Sturen via inrichting
4. Biedt gebruikers de gelegenheid om iets terug te doen voor het Bos: beheer, vrijwilligerswerk, bijdrage aan (nog op te richten) 'Bosfonds' om activiteiten te financieren enz.
5. Woonbeleid (ivm ligplaatsen ringvaart en vijf woningen in het Bos). Moet dit detail wel in het bosplan????

Ambitie 4, Klimaatveranderingen in het Bos: aanpassingen in het Beheer en Gebruik

Klimaatverandering in het Bos manifesteert zich op dit moment het meest zichtbaar bij het water in het Bos. Tegelijkertijd is het water in en om het Bos één van de krachtigste kenmerken van het Bos. Van Bosbaan tot Oeverlanden en van

Amstelveense Poel tot Nieuwe Meer, het draagt allemaal bij tot de unieke Bosbeleving.
Gezien de relatief lage ligging van het Bos, met het bijbehorende waterpeil, zien we hier de grootste veranderingen: dichtgroeien van waterwegen en –plassen, verstikking van vissen en planten en het afnemen van het drainagevermogen van het Bos. Het Bos wil de oorspronkelijke waarde van het water (berging, biodiversiteit en recreatie) op peil houden. Daarbij streeft het Bos naar een optimaal waterpeil voor de groei van bomen en beplanting en vanuit de invalshoek van biodiversiteit.
De ambitie is dat het water schoon en veilig is, en dat de oevers zijn onderhouden. De oevers zijn daar waar het past in het Bos natuurvriendelijk (biodiversiteit) aangelegd of voorzien van een beschoeiing. .
De verbetering van de waterkwaliteit en biodiversiteit èn (toename van) het gebruik van het water (zwemmen, kanoën enz.) moet samengaan. Eisen van de waterkwaliteit zijn neergelegd in de Kaderrichtlijn water.
Een deel van het water is zg. primair (Nieuwe Meer) en daarmee verantwoordelijkheid van Rijnland; het grootste deel is secondair.
Samen met Rijnland stelt het Bos een strategische agenda op voor het water. Uitmondend in een gezamenlijk convenant.
Een vraag die bij alle gewenste maatregelen meespeelt, is hoe zwaar het halen van doelstellingen weegt in relatie tot de beschikbare middelen.

Overheden kunnen overigens niet alles oplossen. Burgers en gebruikers zijn ook zelf aan zet en moeten wellicht bepaalde vormen van wateroverlast gaan accepteren. Het vergroten van het waterbewustzijn is daarbij van essentieel belang. De gemeente Amsterdam werkt hier al een aantal jaren aan via Amsterdam Rainproof. Ook in het Bos zijn mogelijkheden om de gebruiker via projecten en meer algemene informatie waterbewuster te maken.

Maatregelen:

1. Het Amsterdamse Bos en Rijnland werken samen met andere partijen om te bepalen
2. wat nodig is om het Bos in al haar facetten klimaatbestendig te maken en te houden.
3. Verhoog de omgevingskwaliteit. Aandachtspunten zijn daarbij onder meer de waterdiepte en toegankelijkheid.
4. Zet in op het zo goed mogelijk aansluiten van de waterkwaliteit bij de gebruikswensen en –doelen.
5. Zet in op waterbewustzijn van de burger en gebruiker.
6. Betrek belanghebbenden in een vroeg stadium bij de planontwikkeling. Een voorbeeld daarvan is het opstellen van de Structuurvisie Groot Amsterdamse Bos.
7. Werk met recente data en onderzoeksmateriaal. Planning en monitoring zijn daarbij essentieel.
8. Werk proactief samen met Rijnland als het gaat om de omgevingsvisie en –plan. Immers, de verhoudingen tussen gemeente en waterschap zullen als gevolg van de nieuwe Omgevingswet veranderen. Dit is van belang voor het

Bos omdat het bos de grootste partners is van Rijnland in de gemeente Amsterdam.

Hoofdthema: Bereikbaarheid

De bereikbaarheid van het Bos verschilt per vervoermiddel. Zo waren er tot voor kort geen beperkingen aan het bosbezoek per auto met ca. 2500 beschikbare parkeerplaatsen. Deels omdat dit historisch zo is gegroeid en deels omdat het Bos met het ov matig bereikbaar is. De gemeente Amsterdam en de gemeente Amstelveen voeren een steeds stringenter parkeerbeleid met als gevolg toenemende overlast van auto's die op zoek zijn naar een gratis parkeerplek. Vanwege die overlast is eind 2017 betaald parkeren ingevoerd bij de hoofdentree. Dat is een succes. Zowel qua inkomsten voor het Bos als effect op het tegengaan van gratis (lang)parkeerders. Autogebruik afremmen is een doelstelling van de gemeente Amsterdam. Dit wil het Bos verder uitbouwen en tegelijkertijd inzetten op andere vormen van vervoer. Het roept ook de vraag op om te zoeken naar alternatieven, zoals 'verdeelcentra'(hubs) aan de randen van het Bos.

Ambitie 5, Het Amsterdamse Bos autoluw

De toenemende drukte in de stad zorgt ook voor toenemende drukte in het Bos. Niet alleen in aantallen mensen maar ook in de aantallen auto's die een weg zoeken naar goedkoop en gratis parkeren. Nu de stad inzet op autoluw wil het Bos daarop inhaken. Tegelijkertijd willen we het Bos toegankelijk en bereikbaar houden voor iedereen. Dus ook voor de ouderen, gehandicapten en de mensen met een kleine portemonnee. Dat betekent dat we voldoende alternatieven moeten bieden voor de auto.

Maatregelen:

1. Samen met politieke (en ambtelijk) spelers verkennen, hoe en onder welke voorwaarden betaald parkeren kan worden uitgebreid in het Bos → verkenning loopt. Randvoorwaarde is dat kosten- en baten in balans zijn met elkaar en dat opbrengsten kunnen worden ingezet voor Beheer & Onderhoud van het Bos.
2. Verkennen van alternatieven voor de auto met belanghebbenden: hubs langs de randen van het Bos, belemmeren doorgaand verkeer, overige alternatieven

Ambitie 6, Verkeer: langzaam in, en snel naar het Bos

De gemeente Amsterdam zet in op minder autoverkeer. Dat zal ook zijn consequenties hebben in het Bos. Dat betekent dat de behoefte aan meer en betere verbindingen met andere vervoersmiddelen toeneemt, op de eerste plaats de fiets. Niet alleen in het Bos maar ook naar het Bos toe en door het Bos naar andere bestemmingen. Zo zou het werkverkeer naar Schiphol Oost gediend zijn met een snelfietsroute langs het Bos en ook de verbetering van de verbinding naar Amstelveen is al enige tijd een wens. Ontwikkelingen aan de Zuidkant van het Bos (natuurgebied de Bovenlanden, Westeinderplassen) zijn gediend zijn met betere fietsverbindingen. De (fiets-)verbinding tussen het Bos en Nieuw-West kent tekortkomingen. Er is sprake van en pontverbinding maar slechts in het seizoen en gedurende het weekend. Het 'rondje Nieuwe Meer' zou in zijn optimale vorm een vaste oeverbinding moeten inhouden.

Sowieso, is de fiets een steeds belangrijker vervoermiddel voor stad en regio.
Om de behoefte aan alternatieven te stimuleren wil het Bos zich openstellen voor experimenten met zelfrijdend vervoer. Ook voor de snelle wissel van vervoermiddel (van auto naar fiets van ov naar fiets enz. kunnen hubs interessant zijn.

Mountainbikeroutes zijn er in het Bos tot nu toe niet. Mountainbiken (ATB) heeft een vergaande impact op het landschap (hindernissen, schansen e.d.) en moet gezien worden als een (top-)sportvoorziening . In de omgeving van Amsterdam zijn 'dedicated' routes met dit doel; in het Bos is het niet gewenst ook gezien de al eerder genoemde spanning tussen gebruikersgroepen.

Maatregelen:

1. (betere) fietsverbindingen met Amsterdam Nieuw-west, langs Ringvaart en richting de Oeverlanden Nieuwe Meer (rondje Nieuwe Meer)
2. snelfietsroute langs het Bos richting 1) Amstelveen en 2) Schiphol Oost / Westeinderplassen
3. Goede bewegwijzering (fiets-)routes
4. Samenwerken met belanghebbenden

Ambitie 7, Digitale bereikbaarheid

Internet en alle toepassingen die daaruit volgen bepalen steeds meer de mogelijkheden van de stad om aansluiting te vinden bij innovatieve kansen. Dit geldt ook voor het Bos. Verdere digitalisering en robotisering staan op het punt van doorbreken. Wil het Bos hierop kunnen inspelen dan zal de digitale bereikbaarheid van het Bos een upgrade nodig hebben. Het bos is op sommige plekken niet digitaal ontsloten. Dat heeft z'n charme maar heeft bijvoorbeeld voor de bedrijfsvoering van instellingen en ondernemers negatieve consequenties. Of dit via Wifi of andere digitale netwerken mogelijk is, bepaald voor een groot deel het kunnen toepassen van innovatieve mogelijkheden, zoals betaald parkeren, nieuwe vormen van vervoer, monitoring en handhaving, verlichting enz. De mogelijkheden van aanleg van glasvezel in het Bos wordt op dit moment onderzocht. Wanneer Afgerond???

Maatregelen:

1. Met partners een digitale bereikbaarheidsagenda opstellen; een kosten-batenanalyse vormt hiervan de kern
2. Zoek verbinding met de creatieve/data specialisten in de stad
3. Benut de kennis en kunde van de (nog op te richten) Bos Gebruikersgroep (zie stap 11).

Ambitie 8, Paden in het Bos: passend, efficiënt en toegankelijk

Van het ruim 200 km lange padenstelsel van het Bos, blijkt volgens de laatste schouw slechts zo'n 30% te voldoen aan de kwaliteitsnormen die hiervoor gelden. Het vergt een enorme investering om dit – inclusief de bruggen – weer op orde te krijgen.

Een deel van de paden dubbelt, d.w.z. dat vlak bij elkaar voetpaden parallel lopen. Het Bos heeft een 'padenplan' waarin vooral prioriteitskeuzes vanuit het oogpunt van

beheer zijn gemaakt. Soms is een keuze voor afsluiting of verwijderen bijvoorbeeld verantwoord omdat dan ecologische waarden zich beter kunnen ontwikkelen. Afsluiten of verwijderen van paden zal echter alleen overwogen worden in het zogeheten natuurbos.

Commented [5.1.2.e]: Hierboven of in hfdst 2 moet het verschil natuurbos / parkbos zijn benoemd.

Het huidige verkeer in het Bos vraagt enerzijds om duidelijke hoofdroutes die je snel door het Bos leiden en anderzijds om dedicated routes voor specifieke activiteiten. Zoals hardlooproutes, wandelroutes en trimroutes, deze blijven gehandhaafd en bewegwijzerd.

Maatregelen:

1. Bezie padenstructuur in relatie tot autobereikbaarheid.
2. Voer een discussie over samenhang routes naar het Bos en paden in het Bos
3. Zorg voor een duidelijk hoofdpad/slagader door het Bos die alle hoogtepunten van het Bos met elkaar verbind
4. Zet in op samenwerking met belanghebbenden
5. Breng in de zoneringskaart de wegen in het Bos in relatie tot ander gebruik (H5)

Ambitie 9, Entrees: verbindingen met de stad, zichtbaarheid van het Bos

De hoofdentrees van het Amsterdamse Bos bij de Bosbaan en camping het Amsterdamse Bos kenmerken zich op dit moment meer als overgangsgebieden dan als markante en uitnodigende entrees. Dat doet geen recht aan het monumentale Stadsbos dat het Amsterdamse Bos is. Als Stadsbos van de Toekomst wil het Bos de ruimtelijke ingrepen en -plannen in de directe omgeving van het Amsterdamse Bos aangrijpen om de allure van de entreegebieden en de toegankelijkheid en bereikbaarheid van het Amsterdamse Bos te verbeteren.

Maatregelen:

1. Samenwerken met partijen die zich bezig houden met de ontwikkelingen rond de hoofdentrees van het Amsterdamse Bos
2. Entrees vergroenen, om zo het Bos meer de stad in te trekken en duidelijker te markeren
3. Schrijf een ontwerpwedstrijd uit voor de entree bij de Bosbaan
4. Houd ontwikkelingen tegen die de ambities om de entrees te vergroenen frustreren.

Hoofdthema: Benutten & Ontwikkelen

Het Bos wil optimaal ruimte bieden aan maatschappelijke, sportieve en recreatieve activiteiten én aan ondernemerschap dat aansluit bij de gebruikers van de 21ste eeuw. Om dit voortvarend, constructief en innovatief vorm te geven is een nieuwe aanpak gewenst. De sleutel hiervoor ligt enerzijds bij faciliteren, samenwerken en ruimte bieden aan anderen. En aan de andere kant door de kracht van het Bos als integraal kenniscentrum op het gebeid van bosbeheer, optimaal te benutten. Uiteraard binnen de kaders van het Bos die gericht zijn op maatvoering die past bij het Bos en die aantasting van het groen tegengaan.

Ook bij Benutten & Ontwikkelen is van belang om te verkennen hoe binnen dit thema een bijdrage kan worden geleverd aan het verdienvermogen van het Bos.

Naast de zoneringskaart en bijbehorende checklist wordt in deze paragraaf diepe ingegaan op de specifieke noden en wensen voor diverse thema's:

Ambitie 10, Kaders voor vrijetijdsbesteding
Alle vormen van vrijetijdsbesteding in het Bos dienen in balans te zijn met de natuur van het Bos. Dat is zoals eerder beschreven al 85 jaar de basis van het Bos. De druk van de stad, toenemende drukte en nieuwe vormen van vrijetijdsbesteding vragen om een antwoord dat verder gaat dan de vorige zoneringskaart die werd benut als toetsingskader. Een eerste aanzet voor een nieuwe zoneringskaart maakt deel uit van dit ambitiedocument.
Voor alle vormen van vrijetijdsbesteding geldt dat ze moeten passen bij de waarden van het Bos in brede zin. Vrijetijdsbesteding mag het Bos nooit schaden. Daarnaast wil het Bos ook openstaan voor nieuwe initiatieven. Denk hierbij aan ruimte bieden aan (burger) initiatieven en activiteiten. Het Bos wil hierin een goede balans vinden.

Voor alle vormen van vrijetijdsbesteding geldt dat ze moeten passen bij de waarden van het Bos in brede zin. Vrijetijdsbesteding mag het Bos nooit schaden. Daarnaast wil het Bos ook openstaan voor nieuwe initiatieven. Denk hierbij aan ruimte bieden aan (burger) initiatieven en activiteiten. Het Bos wil hierin een goede balans vinden.

Onder actie 3 zijn de maatregelen genoemd die de balans tussen natuur en vrijetijdsbesteding in balans kunnen houden. Daarnaast heeft het Bos behoefte aan kaders voor vrijetijdsbesteding in algemene zin en specifieke kaders voor specifieke activiteiten.

Maatregelen:
1. Stel een zoneringskaart op met de betrokken partijen (concept zoneringskaart is opgenomen in hoofdstuk 5)
2. Onderscheid diverse typen locaties met een eigen locatieprofiel.
3. Stel een kader op met randvoorwaarden voor gebruik in samenhang met de ambities van het Bos en de gemeenten Amsterdam en Amstelveen. De kaart en een checklist zijn de voornaamste onderdelen van dit kader. (zie hoofdstuk 5

Specifieke kaders en randvoorwaarden per thema
De specifieke noden en wensen voor verschillende gebruikersgroepen passen ALTIJD in de nieuwe zoneringskaart, locatieprofielen en keuzematrix.

In expertmeetings en in sessies met betrokken partijen zijn de wensen en noden van de volgende thema's/gebruikersgroepen uitgediept:

- Sport
- Evenementen:
- (Natuur) educatie
- Kunst
- Maatschappelijk Initiatief

Wordt nog aangevuld.

Ambitie 11, Zet in op een 'Bos Beraad' **andere namen: Bosteam, Gebruikersgroep andere ideeën?**

Het Amsterdamse Bos ligt steeds centraler in de metropoolregio. Daarmee neemt het belang van het Bos voor diverse gebruikersgroepen toe. Niet alleen voor natuurbeleving en vrijetijdsbesteding maar ook voor toeristen en bezoekers. Bovendien is het Amsterdamse Bos een belangrijke economische vestigingsfactor voor de economische ontwikkeling van de metropoolregio.
De ambities van het bos vragen om draagvlak en samenwerking. Niet alleen om tot robuuste oplossingen te komen maar ook om de koers te verleggen van alles zelf organiseren en uitvoeren naar een rol voor de Bosorganisatie van facilitator en regisseur van projecten. Uiteraard voor onderwerpen waarbij dit past en waarbij het betrekken van de omgeving meerwaarde heeft.

Met het instellen van een 'Bos Beraad' wil het Bos de betrokkenheid bij de ontwikkelingen van en in het Bos breder organiseren.
Onderzoek, interviews en expertmeetings laten zien dat het Bos kan rekenen op veel mensen die het Bos een warm hart toedragen. Dat kan het Bos benutten. Niet alleen om haar netwerk te verstevigen maar ook omdat deze groep heel veel kansen biedt om vernieuwende ideeën op te halen en te toetsen.

Voor een effectief en integraal overleg wil het Bos een Bos Beraad in het leven roepen waarvoor vanuit diverse (gebruikers)groepen kan worden geworven (ondernemers, gebruikers, omwonenden, vrienden van, collega's uit de stad en andere groengebieden uit de regio enz.)
Via een dergelijke Bos Beraad kan een dialoog worden gestart met een integrale benadering. Dit kan de dialoog en het gesprek met de omgeving over de toekomst van het Bos naar een hoger niveau brengen.

Een doorontwikkeling van een dergelijk Bos Beraad kan bijvoorbeeld door te gaan werken met publiek-maatschappelijke koppels die verantwoordelijk zijn voor de uitwerking van verschillende thema's.

Maatregelen:

1. Stel een kwartiermaker aan die het idee van een Bos Beraad, de wijze van werving, de werkwijze en het werken met publiek-maatschappelijke koppels verder vorm geeft.
2. De basis van de samenwerking is wederzijds vertrouwen
3. Vertrouwen vraagt om duurzaam onderhoud en constante alertheid van alle partijen
4. Maak afspraken met elkaar waarop men elkaar mag aanspreken. Deze afspraken worden gezamenlijk opgesteld.

Ambitie 12, Kaders voor ondernemen in het Bos

De ondernemers in het Amsterdamse Bos vervullen tal van maatschappelijke functies. Particuliere exploitanten zijn verantwoordelijk voor voorzieningen als een klimpark, spa, pannenkoekenrestaurant, geitenboerderij, camping, kiosken, maneges, kanoverhuur en fietsverhuur. Het Bos telt zes (??) horecagelegenheden. Twee daarvan horen bij de maneges, één bij een hockeyclub en één bij de camping. Deze voorzieningen vormen een waardevolle aanvulling op de recreatiemogelijkheden in het Bos.

De afgelopen jaren zijn daar de evenementen bijgekomen. Een heel andere tak van ondernemen in het Bos. En net als bij de sportevenementen verliep het toekennen en faciliteren van evenementen in eerste instantie heel organisch. Langzamerhand stuit deze organische aanpak op haar grenzen. De belangrijksten daarvan zijn:

- De basis voor het gunnen of afwijzen van nieuwe en of uitbreiding van activiteiten is op dit moment te mager. Zoals eerder geconstateerd voldoet de oude grofmazige zoneringskaart niet meer. Het is voor ondernemers ook volstrekt onduidelijk wat kan of mag in het Bos.
- Het aantal en soort evenementen is het afgelopen decennium in rap tempo gegroeid. Meer en meer komt het Bos tot het besef dat ze betere sturingsinstrumenten nodig heeft om de evenementen passend bij het Bos te behouden en – op termijn – afscheid te nemen van de evenementen die dat minder doen.
- Eigentijds contractbeheer. Hier kan nog een slag gemaakt worden in zakelijkheid, transparantie en wederkerigheid. Het gebrek hieraan maakt het nu lastig voor het Bos om adequaat in te spelen op ontwikkelingen (bijvoorbeeld stijgende prijzen)
- Het ontbreken van een effectieve ondernemersvereniging voor gezamenlijke communicatie, afstemming evenementen en benutten van andere opties voor samenwerking.
- Het ontbreken van structurele afstemming met gebruikers en omwonenden als het gaat om (nieuwe) activiteiten in het Bos

Regelmatig komen nieuwe aanvragen binnen. Om dit goed te kunnen beoordelen is de kaart en de keuzematrix in hoofdstuk 5

Maatregelen:

1. Stel uitgangspunten op voor ondernemen in het Bos. Werk de kaders uit samen met de ondernemers. Geef ze vervolgens een plek in de nieuwe zoneringskaart. Betrek hierbij ook het Bos Beraad .
2. Het Bos heeft een aanvang gemaakt met het moderniseren van het contractmanagement met de ondernemers. Voer dit snelle en consequenter door, inclusief tussentijdse verhogingen bij stijging van het prijspeil. Benut daarbij de ervaring van andere stadsbossen (Amelisweerd, Spaarnwoude)
3. Stel uitgangspunten en een stappenplan die leiden naar een goed functioneerde ondernemersvereniging. Benoem een relatiemanager om de relatie met de ondernemers en de ondernemersvereniging handen en voeten te geven. Doe dit samen met de ondernemers. in samenspraak met (een vertegenwoordiging van) de ondernemers

Ambitie 13, Ruimte bieden aan bijzondere doelgroepen ~~en vrijwilligers~~.

Het Bos is de grootste leer- en werkplek van de stad.(klopt dit??) Wekelijkse werken gemiddeld 60 personen met een afstand tot de arbeidsmarkt in het Bos. Het Amsterdamse Bos is een ideale plek om specifieke doelgroepen te laten leren, werken, re-integreren of participeren. Jaarlijks re-integreren honderden mensen onder begeleiding in het Bos. Voor vrijwilligers en stagiairs in het (v)mbo is het Bos een erkend leer- en werkbedrijf.
Leerlingen van het voortgezet onderwijs vervullen maatschappelijke stages in het Bos en taakgestraften voeren er werkzaamheden uit. Dit leren en werken levert zowel voor de betrokkenen als het Bos veel rendement op. De betrokken krachten werken aan hun eigen ontwikkeling (maatschappelijk rendement) en zorgen er tegelijkertijd voor dat het Bos er mooier en netter bij staat. Voorwaarde is wel dat het het aanvullende werk niet tot verdringing leidt van reguliere werkkrachten.: =integrale tekst Bosplan november 2011. Werkelijkheid is nu wat gewijzigd. Gedeeltes zijn bruikbaar

Boswerk is het team in de Bosorganisatie die de mensen plaatst en begeleid.. Ook vrijwilligerswerk maakt deel uit van Boswerk. Vrijwilligers zijn van oudsher actief in het Bos. Boswerk doet de coördinatie van personen en groepen die het leuk vinden om een deel van hun vrije tijd in te zetten voor het Bos. Vaak worden deze vrijwilligers met veel kennis van zaken, ondersteund door de Boswachterij. Boswerk functioneert goed. Niettemin lijkt er nog ontwikkeling mogelijk door het aanboren van nieuwe doelgroepen die het Bos kan ondersteunen. Denk aan gezondheid, eenzaamheid of ontwikkelbuurten. Een toekomstbestendige aanpak vergt dat een antwoord wordt geformuleerd op de volgende vragen:

- Is uitbreiding van vrijwilligers mogelijk? (de provincie streeft hier naar) Onder welke omstandigheden? Tegen welke kosten?
- Zijn er nog andere bijzonder doelgroepen naar het Bos te halen? Bijvoorbeeld (te) zware jongeren, ouderen (eenzaamheid) enz.
- Kan de coördinatie van vrijwilligers door vrijwilligers zelf gebeuren?

Maatregelen:

1. Maak een toekomstplan voor Boswerk waar onder meer een antwoord wordt geformuleerd op bovenstaande vragen.
2. Leg contact met programma's JOGG Eenzaamheid en Ontwikkelbuurten om te verkennen welke samenwerking met deze programma's mogelijk is
3. Aanjager/ verkenner benoemen om het toekomstplan op te stellen en te realiseren.

~~3.~~4. GEWIJZIGDE TEKST:

Het Amsterdamse bos is een ideale prikkelarme plek om specifieke doelgroepen te laten leren, werken, re-integreren of participeren. Binnen de Bosorganisatie is Boswerk het team waar de

ruimte wordt geboden aan deze groepen. Het faciliteren hiervan is een belangrijke taak van het Bos. Het Bos is nog steeds een grote aantrekkelijke leer- en werkplek binnen de stad. Jaarlijks re-integreren tientallen mensen onder begeleiding in het Bos. Voor stagiairs is het Bos een erkend leer- en werkbedrijf. Leerlingen van het voortgezet onderwijs kunnen er de niet langer verplichte maatschappelijke stage doen. Veel mensen voelen zich betrokken bij het Bos en zijn hier actief als traditionele vrijwilliger, of als vrijwilliger in de vorm van maatschappelijke activering. Er is ook ruimte voor taakgestraften die taken kunnen verrichten.
Het leren en werken levert voor zowel de betrokkenen als het Bos rendement op, waarbij geen sprake is van verdringing van de reguliere werkkrachten.:
-rendement in het Bos: het werk draagt bij aan het schoon, heel en veilig houden van het Bos
-maatschappelijk rendement: het werk draagt bij aan talentontwikkeling, vergroten van vaardigheden en bevordert zonodig de zelfredzaamheid van personen.
De Bosorganisatie loopt voorop in de stad bij het aanbieden van werkplekken voor mensen met een verminderde loonwaarde die behoren tot de doelgroep van het Banenplan. Veel personen hebben zo een vaste aanstelling weten te krijgen bij de gemeente en zijn ook persoonlijk gegroeid!
Naast administratieve ondersteuning, bestaat de hoofdmoot van de werkzaamheden voor deze doelgroep uit diverse onderhoudswerkzaamheden. De medewerkers komen vaak binnen zonder specifieke kennis en opleiding. Zij worden door het Bos uitgebreid gefaciliteerd om zich te kunnen ontwikkelen (opleidingen/trainingen die zoal gevolgd worden: MBO-groenrichting, BHV, VCA, veilig werken langs de weg, trekkerrijbewijs, motor-, kettingzaag). De kansen om ook elders emplooi te vinden worden zo vergroot!
Het Bos heeft een faciliterende taak om het bovenstaande mogelijk te maken. Cruciaal is de aanwezigheid van vakbekwame medewerkers met de juiste vaardigheden om te begeleiden. Ook is een voorwaarde dat er voldoende nuttig en gevarieerd werk te doen is. Worden trajecten gedaan voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, dan is er een ondersteunende rol. De begeleiding wordt dan gedaan door anderen, waar de trajectverantwoordelijkheid is belegd.

Vrijwilligers vormen een grote groep actief betrokkenen in het Bos. Dit past bij de invulling van een participatieve samenleving en het vervullen van de rol van maatschappelijke betrokkenheid voor het Bos. Ook het vrijwilligerswerk maakt deel uit van Boswerk. De bosorganisatie is als terreinbeheerdersorganisatie een partner van Landschap Noord Holland, waar de coordinatie van een groot gedeelte van het vrijwilligerswerk in de groengebieden in NH is belegd. Vrijwilligers kunnen ingezet worden op diverse gebieden:
-voorlichting en educatie (IVN en Vrienden van het Amsterdamse Bos)
-inventarisatie flora en fauna (ondersteuning door de Boswachterij)
-onderhoud aan het Bos (oa omvorming van de heemtuin het Vogeleiland tot het huidige paradijs)
Voor vrijwilligers wordt het werk aantrekkelijk gemaakt door het aanbieden van cursussen via bijvoorbeeld de Groene Academie, goede begeleiding, het organiseren van een vrijwilligersdag. Dit komt ook de continuiteit ten goede.
Uitbreiding van het aantal vrijwilligers hangt af van een goede band met de vrijwilligers en het aanbod van nieuwe interessante klussen, zoals bijvoorbeeld het ondersteunen bij het ontwikkelen en onderhouden van een mogelijk voedselbos.

Maatregelen, actie, uitwerking, suggesties;
-adequaat reageren op ontwikkelingen bij WPI/W&R om trajectmogelijkheden aan te bieden
-intensief contact met de Participatieadviseurs van Amsterdam (ouderen, obesitaspatienten, isolementslachtoffers, ontwikkelbuurten)
-alert zijn op mogelijkheden voor nieuwe doelgroepen uit Groot Amsterdam (statushouders)
-kansen inventariseren voor een coordinerende rol van vrijwilligers

-website en andere media gebruiken om wervende informatie voor vrijwilligers te plaatsen
-uitbreiding van de begeleidingscapaciteit bij vergroting van het aantal deelnemers
-weten wat de verwachtigingen en wensen van de inwoners in de omgeving zijn
-toename creeeren voor personen uit de doelgroep van het Banenplan

Hoofdthema: Positioneren & Verbinden

Het Amsterdamse Bos heeft 6.5 miljoen bezoeken op jaarbasis, krijgt een waardering van 8,3 en is na het Vondelpark, het meest bezochte park/bos in de Amsterdamse regio. In de afgelopen jaren is flink geïnvesteerd in het verbeteren van de publieksinformatie en dienstverlening in het Bos. Dit is zichtbaar in de Boswinkel, het bezoekerscentrum van het Bos waar alle facetten van het Bos worden belicht. Dit gebeurt via wisselende exposities, programma's voor scholen en informatieverstrekking. Professionele medewerkers staan te bezoekers te woord. Er is een klein winkel gericht op natuurbeleving (kaarten, wandel- en fietsroutes en producten die van hout uit het Bos worden gemaakt) Het bezoekerscentrum vervult een hoofdrol bij de natuur- en milieueducatie.

De boswachters zijn de gastheren van het Bos. Naast toezicht en handhaving (ook op het gebied van flora en fauna) zijn zij actief in voorlichting en educatie. Verder hebben de boswachters een belangrijke signaalfunctie naar de Bosorganisatie en beschikken zij over uitgebreide kennis van natuur en fauna die zij op dagelijkse basis toepassen ten dienste van mens en dier. Daarnaast zijn de boswachters de ogen en oren van de politie en werken zij nauw samen met handhaving en hulpdiensten.

De eventmanagers regelen alles rondom de geboekte evenementen in het Bos. Van programmering tot en met toezicht op de uitvoering en de aan- en afvoer van materialen. Er worden in samenwerking met onze partners verlichtingsplannen, verkeerscirculatieplannen en calamiteitenplannen gemaakt. Kortom, de eventmanagers zorgen er voor dat evenementen, groot en klein vlekkeloos verlopen en de communicatie over die evenementen wordt gecoördineerd

Het Amsterdamse Bos staat er goed voor. Niettemin wil het Bos de ambities van het Bos, zoals beschreven in de voorgaande acties, zichtbaar maken voor partners en publiek. Ook blijkt uit onderzoek en het afgelegde participatieproces dat het bos weliswaar heel goed bekend staat maar dat niet voor iedereen duidelijk is waar het Bos voor staat. Dat biedt de gebruiker de mogelijkheid om dit zelf in te vullen en die krijgt daarvoor alle ruimte. Soms met botsing van belangen tot gevolg. De potentiele ondernemer weet nu regelmatig niet waar hij aan toe is en ook de Bosorganisatie zelf heeft er regelmatig last van dat duidelijke en vastgestelde criteria voor nieuwe initiatieven ontbreken. Daardoor ligt namelijk het gevaar van willekeur op de loer. Het is dan ook gewenst om over de regels van het Bos duidelijkheid te bieden, ook communicatie.
Daarnaast wil het Bos duidelijk een heldere strategie uitstippelen om de samenwerking met partners van binnen en buiten de gemeente vorm te geven in een duidelijke en herkenbare lobby-agenda.

De gewenste nieuwe uitstraling worden vertaald naar nieuwe/aanvullende marketing – en communicatietools. Zoals:

- Partnerships ontwikkelen met bedrijven en organisaties in de omgeving van het Bos (samenwerking, innovatie, kruisbestuiving, sponsoring - binnen de kaders van het Bos en de stad – enz.)
- Verkennen in brede zin wat de mogelijkheden van het (terug) verdienvermogen van het Bos in relatie met de gewenste positionering. Kortom, hiervoor een meetlat ontwikkelen.

Ambitie 14, Werken aan een herkenbare 'Bosstijl'

Het Bos heeft de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in het verbeteren van de publieksinformatie en dienstverlening in het Bos.. Een waardering van 8,3 laat zien dat het Bos op de goede weg is.

De nieuwe uitgangspunten voor het Bos, zoals beschreven in hoofdstuk 1 .2 vragen echter om een herbezinning op de positionering van het Bos. '*Samen* ', ' *in verbinding*', '*faciliteren*' en '*verdienen*' vragen om een aanvulling van de huidige Bosstijl, die hierbij aansluit.

Maatregelen:

1. Zorg voor een heldere missie en kernwaarden die handvatten/kaders biedt om het gesprek aan te gaan met ondernemers en andere belanghebbenden van het Bos.
2. Zorg voor doorontwikkeling van het gebruik van nieuwe media in het Bos: snelle berichtgeving, Boswandelingen via apps enz.
3. Maak de omslag van Beheersorganisatie naar Boswachterij. Daarmee zet je de communicatieve publieksfunctie van het Bos centraal.

Ambitie 15, Inzetten op krachtenbundeling (lobby-aanpak)

De uitgangspunten voor het Stadsbos van de Toekomst,, samen met de nieuwe kernwaarden en Bosmissie (worden nu ontwikkeld en worden later toegevoegd) bieden de handvatten voor de stijl en werkwijze om als Bosorganisatie de voorgenomen acties te realiseren op de korte en de langere termijn. Dat betekent dat in wisselende coalities wordt er samengewerkt, verbonden, gefaciliteerd/geregisseerd en verdient.

Dit lijkt eenvoudig maar dat is het niet!

Deze omslag in denken en doen van de Bosorganisatie vergt een planmatige, gecoördineerde aanpak die vooral een opgave is voor het MT Bos en de strategen van het Bos. Een *'lobbyagenda voor het Bos'* in brede zin, geeft inzicht op welke manier, met wie en op welk moment doelen kunnen worden bereikt. Het opvolgen, bewaken en registreren van successen en nog te behalen successen vergt inzet, volharding en vakmanschap. Dat klinkt zwaar. Tegelijktijdig is het een uitdagend perspectief voor het Bos om z'n vleugels uit te slaan en coalities te smeden om zo het Stadsbos van de Toekomst te realiseren.

Maatregelen:

1. Stel een lobbyagenda op
2. Benoem een kwartiermaker om de lobbyagenda dwars door alle stappen heen vorm te geven.
3. Ga in gesprek met de Bosorganisatie om de kernwaarden en missie te bespreken en verder te verfijnen.